

Предлог за измене и допуне чланова Нацрта закона о јавном информисању и медијима

1. ПОГЛАВЉЕ IV - СУФИНАНСИРАЊЕ ПРОЈЕКТА У ОБЛАСТИ ЈАВНОГ ИНФОРМИСАЊА РАДИ ОСТВАРИВАЊА ЈАВНОГ ИНТЕРЕСА

ЧЛАН 17. ТРЕБА ИЗМЕНИТИ ТАКО ДА ГЛАСИ:

(1) Република, аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе обезбеђује из буџета део средстава за остваривање јавног интереса у области јавног информисања, **који не може бити нижи од 2 % на годишњем нивоу**, и распоређује их расписивањем јавних конкурса (даље: конкурс) и појединачним давањима.

(2) За појединачна давања може се одредити највише 5% средстава од укупно одређених средстава за остваривање јавног интереса. Корекцију урадило министарство ради појашњења

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ: Уметнута је реченица у став 1. која предвиђа да је минимум средстава који се издваја из буџета разних нивоа власти 2 %. Тако се законом обезбеђује да сваки ниво власти за медије треба да издвоји макар та средства.

Ово је пре свега неопходно због могућности локалних самоуправа да смање давања за медије, нарочито по окончаној приватизацији. Самим тим је неопходно предвидети минимум средстава који ће бити одређен из буџета свих нивоа власти, а истовремено се даје и флексибилност свим нивоима власти да одреде и већа средства за медије од законског минимума.

ПРЕДЛАЖЕМО И НОВИ ЧЛАН У ПОГЛАВЉУ КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ КОЈИ ЋЕ ГЛАСИТИ:

Новчаном казном од 50.000 до 150.000 динара казниће се за прекршај одговорно лице у органу јавне власти, ако поступи супротно одредбама овог закона које се односе на суфинансирање пројеката у области јавног информисања ради остваривања јавног интереса (чл. 17-28).

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ: Овим чланом се предвиђа санкција за орган власти који одбије даа одреди средства у минималном износу, који одбије да формира комисију, који одбије да поштује правила о пројектном суфинансирању исл.

ЧЛАН 23. ИЗМЕНИТИ ТАКО ДА ГЛАСИ:

Приликом одлучивања о пријавама на конкурс из члана 18. овог закона, конкурсна комисија из члана 24. овог закона нарочито узима у обзир:

1) да ли су предложене пројектне активности подобне да остваре јавни интерес у области јавног информисања у складу са чланом 15. овог закона;

2) приврженост подносиоца пријаве професионалним етичким стандардима која се документује прихватањем надлежности саморегулаторних тела која решавају о жалбама поводом повреда таквих стандарда, као и учешћем у стандардизованим системима независне верификације тиража.“

Ближи критеријуми, за сваки расписани конкурс, утврђују се у јавном позиву за учешће на конкурс.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ: Сматрамо да је критеријум: „поштовања професионалних и етичких медијских стандарда“ неопходно ближе дефинисати у самом закону, тако да садржи три битна елемента, и то: 1) прихватање надлежности саморегулаторних тела – за штампу; 2) прихватање система независне верификације тиража – за штампу и 3) поступање у складу са одлукама РРА – за електронске медије.

ЧЛАН 28. ТРЕБА ИЗМЕНИТИ ТАКО ДА ГЛАСИ:

Министарство надлежно за област јавног информисања, по претходно прибављеном мишљењу министарства надлежног за послове локалне самоуправе и покрајинског органа надлежног за област јавног информисања територијалне аутономије, ближе уређује суфинансирање пројеката за остваривање јавног интереса у области јавног информисања (Глава ИВ) и прописује обрасце за пријаве на конкурс и обрасце за подношење наративног и финансијског извештаја.

Образложење:

Сматрамо да је неопходно да правила која се утврђују подзаконским актом буду униформна без обзира на ниво јавне власти који додељује средства. Ово нарочито да би се избегла неједнака примена правила о јавном конкурс. Овај подзаконски акт би уређивао детаљно сва питања везана за јавни конкурс а избегла би се различита пракса у примени одредаба закона која се односе на пројектно суфинансирање. Стратегијом развоја система јавног информисања у Републици Србији до 2016. године предвиђено је да ће се пројектно финансирање јавног интересе у медијском сектору вршити по јединственој методологији, без обзира на даваоца помоћи.

У члану 15. Закона о министарствима, Министарству културе и информисања, између осталог, поверено је и вршење послова државне управе из области система јавног информисања, које се

односи и на доношење подзаконских аката за спровођење закона. Имајући у виду да надлежно министарство врши надзор над спровођењем закона, јасно је да овлашћење за доношење овог подзаконског акта није спорно, а посебно имајући у виду принцип јединства правног поретка из члана 194. Устава Републике Србије.

Треба напоменути посебно да се јединственом разрадом одређеног закона не задире у аутономију АП Војводине. Није неуобичајени случај да централни ниво власти регулише ближе нека питања која се односе на разраду закона, као што је пример области планирања и изградње или пример прописа из области електронских комуникација.

Предложеном формулацијом се предвиђа да министарство надлежно за локалну самоуправу даје своје мишљење пре доношења овог подзаконског акта, исто тако и надлежни орган АП. Имајући то у виду, подзаконски акт не може да се донесе ако на њега не дају мишљење надлежни орган покрајине и министарство надлежно за послове локалне самоуправе те се и гарантује да овај подзаконски акт неће задирати у загарантована права локалне самоуправе и АП.

2. ПОГЛАВЉЕ V - МЕДИЈИ

ЧЛАН 33. ТРЕБА ИЗМЕНИТИ ТАКО ДА ГЛАСИ:

- (1) Право на издавање конкретног медија у правном је промету.
- (2) Промена издавача се уписује у Регистар медија у складу са одредбама овог закона.
- (3) Промена издавача из става 2. овог закона према трећим лицима делује од дана уписа те промене.
- (3) Уговор о преносу права, из става 1. овог члана, закључује се у писаној форми и оверава пред органом надлежним за оверу потписа.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ: Досадашња формулација је била нејасна и могла је у пракси да направи много проблема, јер није било јасно шта је „програмска и уређивачка концепција“. Овако је прецизирано да се ради о преносу издавачких права на конкретном медију, да се та промена уписује у Регистар медија и да делује према трећим лицима у моменту уписа.

3. ПОГЛАВЉЕ VII - ЈАВНОСТ ПОДАТАКА О МЕДИЈИМА И РЕГИСТАР

Сматрамо да Поглавље о регистру медија треба уредити у складу са сугестијама Агенције за привредне регистре уз незнатне измене. Предложене измене се односе на верзију поглавља која је израђена у складу са сугестијама Агенције за привредне регистре.

У питању су следеће измене:

ЧЛАН 38. КОЈИ СЕ ОДНОСИ НА СВРХУ РЕГИСТРА ТРЕБА ИЗМЕНИТИ ТАКО ДА ГЛАСИ:

Сврха Регистра медија је обезбеђивање јавности података о медијима, у складу са чланом 7. овог закона.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ: Сврха регистра је већ дефинисана у поглављу НАЧЕЛА ЈАВНОГ ИНФОРМИСАЊА овде само треба дефинисати да је сврха регистра обезбеђивање јавности података о медијима у складу са чланом 7. овог закона.

4. ПОГЛАВЉЕ VIII - ЗАШТИТА МЕДИЈСКОГ ПЛУРАЛИЗМА

ЧЛАН 45. ТРЕБА ИЗМЕНИТИ ТАКО ДА ГЛАСИ:

(1) Ради спречавања настанка или јачања претежног утицаја у области јавног информисања, који значајно ограничава медијски плурализам, забрањује се обједињавање:

1. издавачких права на две или више дневних новина различитих издавача које објављују информације из свих области друштвеног живота, чији укупан тираж прелази 50% од продатог или на други начин реализованог тиража дневних новина на територији Републике Србије **на годишњем нивоу, у календарској години која претходи обједињавању;**

2. оснивачких, односно управљачких права у два или више издавача који пружају аудио, односно аудио-визуелне медијске услуге, чији удео у слушаности, односно гледаности прелази 35% од укупне слушаности, односно гледаности у зони покривања **на годишњем нивоу, у календарској години која претходи обједињавању.**

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ: Прецизиран је временски период за утврђивање обједињавања

ЧЛАН 47. ТРЕБА ИЗМЕНИТИ ТАКО ДА ГЛАСИ:

(1) Угрожавање медијског плурализма из члана 45. тачка 1) и 46. ст. 2. и 3. овог закона ако се односе на обједињавање **између издавача новина и организације која се бави дистрибуцијом новина, као и између издавача новина и организације која се бави закупљивањем и дистрибуцијом огласа за новине** утврђује министарство надлежно за послове информисања, а у случајевима обједињавања или унакрсног стицања учешћа чији је учесник најмање један електронски медиј, независно регулаторно тело надлежно за електронске медије, у складу са законом којим се уређује област електронских медија.

(2) Министарство надлежно за послове информисања покреће поступак из става 1. овог члана по пријави сваког заинтересованог лица.

(3) Кад утврди постојање угрожавања медијског плурализма, министарство упозорава на то издавача и одређује му да, у року од шест месеци од дана пријема упозорења, поднесе доказе о томе да је својим радњама окончао стање које је довело до угрожавања медијског плурализма.

(4) Министарство по службеној дужности обавештава Регистар о издатом упозорењу издавачу, ради заштите трећих лица која се поуздају у податке из Регистра.

(5) Ако издавач штампаног јавног гласила не поступи по упозорењу из става 2. овог члана Регистратор ће на основу Решења Министарства брисати медиј из Регистра.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ: Предложеном формулацијом прецизира се да је министарство надлежно само за утврђивање угрожавања медијског плурализма у ситуацији када се обједињавају издавачи штампаних медија, дистрибутер штампаног медија и издавач штампаног медија, као и издавач штампаног медија и организације која се бави закупљивањем и дистрибуцијом огласа за штампане медије. У свим осталим случајевима, надлежно је независно регулаторно тело за област електронских медија, а процедура се мора прописати законом о електронским медијима.

5. ПОГЛАВЉЕ XXIII - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

ЧЛАН 144. ТРЕБА ИЗМЕНИТИ ТАКО ДА ГЛАСИ:

(1) Издавач кога је непосредно или посредно основала Република, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, као и установа, предузеће и друго правно лице које је у целини или делом у државној својини или које се у целини или делом финансира из јавних прихода, приватизује се продајом капитала путем јавне аукције, а ако она не успе преносом капитала без накнаде путем преноса акција запосленима, у складу са прописима којима се уређује приватизација.

(2) Уколико није покренут поступак приватизације издавача из става 1. овог члана, одговорно лице у издавачу дужно је да поднесе иницијативу за покретање поступка приватизације у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона.

(3) Ако до 31.12.2014. године не успе ни један од модела приватизације из става 1. овог закона, поступак приватизације се обуставља а медиј престаје да постоји и брише се из Регистра медија.

(4) Чланови 17-28. овог закона почињу да се примењују од 01.01.2014. године, на основу принципа пуне тржишне равноправности издавача медија и општих законских правила о државној помоћи и заштити конкуренције, као и одредби закључених и преузетих међународних споразума.

(5) Финансирање издавача медија из јавних прихода забрањено је почев од 1.1.2014. године, осим у складу са одредбама закона којим се уређује пројектно финансирање.

(6) Издавачи из става 1. овог члана имају право учешћа на конкурс из члана 18. став 1. овог који се расписује за 2014. годину.

(7) У току 2013. године конкурс из члана 19. став 1. и 2. овог закона расписује се најкасније до 15. септембра.

(8) Министарство надлежно за послове информисања дужно је да у року од 45 дана од дана ступања на снагу овог закона донесе подзаконски акт предвиђен чланом 28. и 60. овог закона.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ: Предложеним изменама утврђени су модели приватизације без давања овлашћења Агенцији за приватизацију да бира модел. Тако је предвиђено да се прво покуша са аукцијском продајом, а потом бесплатном поделом акција. Ако ниједан модел не успе до 31. 12. 2014. године, обуставља се поступак приватизације а медиј се брише из регистра. Такође, избрисана је и одредба која је предвиђала да уколико до 31.12.2014. године не буде продат капитал издавача или објављен јавни позив за продају капитала, поступак приватизације се обуставља а медиј престаје да постоји и брише се из Регистра медија. Ова одредба је избрисана јер је била контрадикторна са другим ставом који предвиђа обавезно окончање приватизације до краја 2014. године (а не само покретање поступка). Такође, неопходно је предвидети недвосмислену и јасну обавезу забране директног буџетског финансирања од почетка 2014. године, истовремено треба дозволити преосталим медијима у јавној својини да конкуришу за пројектно суфинансирање у 2014. години, што је решење које покрива период од годину дана до приватизације.

Остале измене се односе на брисање одредаба које се односе на доношење подзаконског акта за АП и локалне самоуправе, што је последица измена члана 28. Такође, треба узети у обзир датум када ће ступити на снагу овај закон и у складу са тим изменити став 6. јер се већ сада чини да ће рок од 15. септембра бити пробијен.

ЧЛАН 145. ТРЕБА ИЗМЕНИТИ ТАКО ДА ГЛАСИ

(1) Даном ступања на снагу овог закона престају да важе одредбе Закона о јавном информисању („Службени гласник РС”, бр. 43/03, 61/05, 71/09, 89/10-УС и 41/11-УС) као и одредбе Закона о уношењу и растурању иностраних средстава јавног информисања и о иностраној информативној делатности у Југославији („Службени лист СФРЈ”, бр. 39/74 и 74/87 и „Службени лист СРЈ”, бр. 24/94 и 28/96) којима се уређује положај иностраних информативних установа и представника иностраних средстава информисања.

(2) Даном ступања на снагу овог закона престају да важе одредбе члана 20. став 1. тачка 34) Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС”, број 129/07) у делу који гласи „оснива телевизијске и радио-станице ради извештавања на језику националних мањина који није у службеној употреби, као и ради извештавања на језику националних мањина који није у службеној употреби, када такво извештавање представља достигнути ниво мањинских права“, одредба члана 8. став 2. тачка 5) Закона о главном граду („Службени гласник РС”, број 129/07), одредба члана 19. Закона о националним саветима националних мањина („Службени гласник РС”, број 72/09) и то став 1. у делу који гласи „обављање новинско-издавачке и радио-телевизијске делатности“, и став 2. , одредба члана 24. став 1. тачка 3) Закона о националним саветима националних мањина и члан 17. став 2. Закона о заштити права и слобода националних мањина („Службени лист СРЈ”, број 11/02, „Службени лист СЦГ”, број 1/03 и „Службени гласник РС”, број

72/09) у делу који гласи „а може да оснива и посебне радио и телевизијске станице које би емитовале програме на језицима националних мањина”, одредбе члана 3. став 3. у делу који гласи „јавног информисања” и члан 3. став 4. Закона о јавним службама („Службени гласник РС”, бр. 42/91, 71/94 и 79/05).

(3) Даном ступања на снагу овог закона престају да важе одредбе Закона о Јавном предузећу Новинска агенција Танјуг („Службени лист СРЈ”, број 11/95). (АЛТЕРНАТИВА: Даном ступања на снагу овог закона престају да важе одредбе чланова 16. и 19. Закона о Јавном предузећу Новинска агенција Танјуг („Службени лист СРЈ”, број 11/95), који у целини престаје да важи 31. 12. 2014.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ: у складу са недавним изменама Закона о јавним предузећима, држава више не може да оснива јавна предузећа у области информисања. Будући да је положај ЈП Новинска агенција Танјуг у прелазном периоду до приватизације регулисан тим законом, неопотребно је и сувишно да Закон о ЈП на Танјуг остане на снази до 31.12.2014. године. У сваком случају, чланови 16. и 19. Закона о Јавном предузећу Новинска агенција Танјуг („Службени лист СРЈ”, број 11/95), који се односе на финансирање и власништво ЈП на Танјуг, у директној су супротности са Нацртом закона о јавном информисању и медијима, Медијској стратегији, европским правилима о контроли државне помоћи и заштити конкуренције, и морали би да престану да важе даном ступања на снагу Закона о јавном информисању и медијима.